## Inhoudstafel

| Voorwoord   | 1  |
|---|----|
|   |    |
| Hoofdstuk 1: De logica van statistische vergelijkingen en analyses                  | 1  |
| 1. Inleiding: waarom data analyseren?   | 1  |
| 2. Geschiedenis van de statistiek in een notendop                                   | 2  |
| 3. Het gebruik van statistiek   | 3  |
| 4. Theorieconstructie in een oogopslag  | 5  |
| Wat is theorie?   | 5  |
| Theorie en onderzoek  | 6  |
| 5. Het proces van wetenschappelijk onderzoek  | 7  |
| Observatie en nieuwsgierigheid  | 9  |
| Centrale onderzoeksvragen   | 10 |
| Onderzoeksdeelvragen  | 10 |
| 6. Onderzoek: bewegen van theorie naar data en terug                                | 11 |
| Hypothesen formuleren   | 12 |
| Constructie van het onderzoeksdesign  | 13 |
| Conceptualisering   | 13 |
| Operationalisering  | 13 |
| Data verzamelen   | 14 |
| Conclusies trekken  | 15 |
| Communiceren van resultaten   | 16 |
|   |    |
| Hoofdstuk 2: Inleidende begrippen   | 18 |
| 1. Inleiding  | 18 |
| 2. Beschrijven, schatten en veralgemenen als statistische bedrijvigheid             | 20 |
| 3. Statistiek en de beantwoording van beschrijvende en verklarende onderzoeksvragen | 22 |

| 4. Statistische eenheden  | 24 |
|---|----|
| 5. Univariate, bivariate en multivariate beschrijvende analyse          | 26 |
| 6. Meetniveaus van variabelen   | 27 |
| Het nominale meetniveau en het ordinale meetniveau                      | 27 |
| Interval meetniveau   | 29 |
| Ratio meetniveau  | 30 |
| 7. Discrete en continue variabelen                                      | 32 |
| 8. De datamatrix als input voor statistische analyses                   | 33 |
| 9. Een handige afrondingsregel voor statistische gegevens               | 34 |
| 10. Het sommatieteken   | 35 |
| 11. Afspraken bij het presenteren van tabellen                          | 36 |
| 12. Leerdoelen.   | 37 |
|   |    |
| Hoofdstuk 3: De univariate beschrijvende statistiek                     | 38 |
| 1. Inleiding  | 38 |
| 2. Over absolute en relatieve frequenties en hun grafische voorstelling | 38 |
| Grafische voorstellingen  | 43 |
| Taartdiagram of cirkelgrafiek (pie chart)                               | 44 |
| Staafdiagram (bar chart)  | 45 |
| Cumulatief frequentiediagram  | 46 |
| Histogram   | 47 |
| Lijndiagram   | 49 |
| Frequentiepolygoon  | 49 |
| Opgelet met grafische voorstellingen                                    | 50 |
| 3. Parameters van centraliteit  | 51 |
| De modus  | 52 |
| De mediaan  | 52 |

| De kwantielen  | 53 |
|--|----|
| Het rekenkundig gemiddelde   | 54 |
| Verantwoord kiezen tussen centrummaten                             | 56 |
| 4. Parameters van spreiding: vive la différence!                   | 57 |
| De variatieratio (VR)  | 58 |
| De index van diversiteit (ID)                                      | 58 |
| De variatiebreedte   | 59 |
| De interkwartielafstand (K3-K1)                                    | 60 |
| Spreidingsmaten op metrisch niveau                                 | 60 |
| De gemiddelde absolute afwijking                                   | 62 |
| De variatie  | 62 |
| De (steekproef)variantie   | 62 |
| De (steekproef)standaardafwijking                                  | 63 |
| 5. Zelf uitrekenen van gemiddelde, variantie en standaardafwijking | 63 |
| De variatiecoëfficiënt   | 65 |
| 6. Parameters van vorm   | 66 |
| 7. De Box-plot   | 69 |
| 8.Testvragen   | 78 |
| 8. Leerdoelen  | 83 |
|  |    |
| Hoofdstuk 4: Een inleiding in kansrekenen                          | 87 |
| 1. Waarom kansrekenen voor criminologen?                           | 87 |
| 2. Kansdefinities  | 88 |
| 3. Kansregels  | 90 |
| 4. Permutaties en combinaties                                      | 93 |
| 5. Kansvariabelen en de binomiale verdeling                        | 94 |
| 6. De binomiale verdeling  | 96 |

| 7. De binomiale verdeling gaat over in een normale verdeling                     | 99          |
|--|-------------|
| 8. Waarom is de binomiale verdeling belangrijk in kwantitatief criminologisch on | derzoek?102 |
| 9. Leerdoelen  | 103         |
|  |             |
| Hoofdstuk 5: De standaardnormale verdeling en diens eigenschappen                | 105         |
| 1. Inleiding   | 105         |
| 2. De normale en standaardnormale verdeling                                      | 106         |
| 3. Van normale verdeling naar standaardnormale verdeling                         | 109         |
| 4. Z-scores en het gebruik van de tabel van de standaardnormale verdeling        | 109         |
| 5. Leerdoelen  | 113         |
|  |             |
| Hoofdstuk 6: Inleiding tot de bivariate beschrijvende statistiek                 | 115         |
| 1. Inleiding: causale relaties versus statistische relaties                      | 115         |
| 2. Causaliteit op een bierviltje   | 117         |
| 3. Symmetrische en asymmetrische relaties tussen variabelen                      | 119         |
| 4. Doelstelling van de bivariate beschrijvende statistiek                        | 121         |
| 5. Bivariate frequentieverdelingen voor lage en hoge meetniveaus                 | 123         |
| 6. Verantwoord kiezen tussen een reeks van associatiematen                       | 127         |
| 7. Leerdoelen  | 127         |
|  |             |
| Hoofdstuk 7: Bivariate associatiematen voor nominale en ordinale variabeler      | 1129        |
| 1. Inleiding   | 129         |
| 2. Het percentageverschil als associatiemaat op nominaal niveau                  | 129         |
| 3. De odds ratio als associatiemaat op nominaal niveau                           | 133         |
| 4. Chi-kwadraat (X²) als associatiemaat op nominaal niveau                       | 136         |
| 5. Phi   | 141         |
| 6. Cramer's V  | 141         |

| 7. Gamma als associatiemaat op ordinaal niveau   | 142 |
|--|-----|
| 8. De rangcorrelatiecoëfficiënt van Spearman en Kendall's Tau-b                        | 144 |
| 9. Leerdoelen  | 146 |
|  |     |
| Hoofdstuk 8: Correlatie- en regressieanalyse   | 147 |
| 1. Symmetrische associatiematen voor kenmerken op metrisch niveau                      | 147 |
| De covariatie  | 153 |
| De covariantie   | 154 |
| De product-moment correlatiecoëfficiënt van Pearson                                    | 155 |
| 2. Covariatie, covariantie en correlatie: een uitgewerkt rekenvoorbeeld                | 156 |
| Stappen te volgen in het uitrekenen van een correlatie                                 | 157 |
| 3. De bivariate lineaire regressieanalyse als asymmetrische analysetechniek            | 158 |
| 4. Zelf uitrekenen van de parameters van de regressierechte                            | 169 |
| Stappen te volgen in het uitrekenen van een bivariate regressie                        | 170 |
| 5. De rapportage van de belangrijkste parameters van de regressierechte in een rapport | 173 |
| 6. En wat als de meetniveaus van twee variabelen verschillend zijn?                    | 174 |
| 7. Leerdoelen  | 175 |
|  |     |
| Hoofdstuk 9: Inferentiële statistiek en variantieanalyse                               | 177 |
| 1. Waarom gebruiken we inferentiële statistiek?  | 177 |
| 2. De representativiteit van steekproeven  | 178 |
| 3. Steekproeven en populatie   | 180 |
| 4. Steekproeven en het principe van toeval   | 181 |
| 5. De theorie van toevalssteekproeven  | 182 |
| 6. Kenmerken van steekproevenverdelingen   | 185 |
| 7. Het gebruik van de normale verdeling in de inferentiële statistiek                  | 187 |
| 8. De centrale limietstelling  | 187 |

| 9. Puntschatting en intervalschatting   | 189 |
|---|-----|
| 10. Het berekenen van een betrouwbaarheidsinterval rond een parameter                 | 193 |
| 11. Statistische hypothesetoetsing  | 195 |
| 12. Eenzijdig of tweezijdig toetsen van een nulhypothese?                             | 200 |
| 13. Andere belangrijke verdelingen  | 201 |
| 14. De variantieanalyse als toets voor verschillen tussen groepen inzake metrische    |     |
| kenmerken   | 203 |
| 15. Zelf uitrekenen van een variantieanalyse  | 205 |
| 16. Voorbeelden van statistische inferentie in andere analysetechnieken               | 210 |
| 17.Testvragen   | 213 |
| 18. Leerdoelen  | 222 |
|   |     |
| Hoofdstuk 10: De partiële correlatie als introductie tot de multivariate statistiek   | 225 |
| 1. Inleiding  | 225 |
| 2. De partiële correlatiecoëfficiënt  | 227 |
| 3. De berekening van de partiële correlatiecoëfficiënt a.h.v. regressievergelijkingen | 233 |
| 4. Berekening van de partiële correlatiecoëfficiënt a.h.v. rekenkundige formule       | 241 |
| 5. Suppressie-effect  | 243 |
| 6. Leerdoelen   | 244 |
|   |     |
| Hoofdstuk 11: Regressieanalyse met twee onafhankelijke variabelen                     | 245 |
| 1. Inleiding  | 245 |
| 2. De noodzaak voor het meten van controlevariabelen                                  | 246 |
| 3. De vergelijking tussen twee bivariate versus één meervoudige regressie             | 248 |
| 4. De uitbreiding naar een meervoudige regressieanalyse                               | 250 |
| 5. Het relatieve belang van elke onafhankelijke variabele                             | 251 |
| 6. De berekening van de gestandaardiseerde gewichten (β1 en β2)                       | 253 |
|   |     |

| 7. Veronderstellingen bij het uitvoeren van een lineaire regressie analyse | 255 |
|--|-----|
| 8. Controle op de regressievoorwaarden                                     | 259 |
| Normaliteit  | 259 |
| Heteroscedasticiteit   | 259 |
| Additiviteit   | 260 |
| Lineariteit  | 261 |
| Uitbijters of outliers   | 261 |
| 9. De limieten van meervoudige regressie                                   | 262 |
| 10.Testvragen  | 263 |
| 11. Leerdoelen   | 265 |
|  |     |
|  |     |
| Hoofdstuk 12: Complexere relaties tussen variabelen                        | 267 |
| 1. Inleidende begrippen  | 267 |
| 2. Mediatorvariabele   | 267 |
| 3. Moderatorvariabele of het interactie-effect                             | 268 |
| 4. De pad-analyse  | 282 |
| Directe en indirecte effecten  | 283 |
| 5. De berekening van de totale en indirecte effecten in de pad-analyse     | 284 |
| 6. Nog een voorbeeld van een pad-model                                     | 285 |
| 7. Een rekenvoorbeeld op basis van de gestandaardiseerde padcoëfficiënten  | 290 |
| 8. Leerdoelen  | 292 |
| Slotbeschouwingen  | 295 |
| Oplossingen testvragen   | 297 |
| Synthese-oefening  | 313 |
| Referenties  | 317 |
| Bijlage1: Tabellen van statistische verdelingen                            |     |